

Asia: VN/4728/2025

## **Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Lausunnon keskeinen sisältö.**

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjausta ja rahoitusjärjestelmää muutettiin edellisen kerran vuonna 2018. Tämän uudistuksen toimeenpano edellytti koulutuksen järjestäjiltä suuria muutoksia toiminnanohjaukseen. Vuonna 2018 käyttöön otetun rahoitusjärjestelmän heikkouksina pidettiin suurta määrää erilaisia kertoimia ja näin ollen koulutuksen järjestäjillä oli vaikeuksia ennakoida rahoitustaan. Nyt voimaan tulossa olevien uudistusten yhtenä tavoitteena oli parantaa ennakoitavuutta. Tavoite on hyvä.

Lausunnolla olevassa esityksessä uudeksi asetukseksi on edelleen paljon erilaisia rahoituksen määräytymiseen vaikuttavia tekijöitä, yksityiskohtia, kertoimia sekä laskentamenettelyitä. Esitys sisältää myös uusia rahoitukseen vaikuttavia tekijöitä, kuten opiskelijan lähtötason arvioinnin osalta 11 erilaista uutta painokerrointa.

Rahoituksen laskentamenettelyjen monimutkaisuuden vuoksi meidän on edelleen vaikea ennakoida muutoksia rahoitukseen ja laskea etukäteen esimerkiksi kehittämistoimenpiteidemme vaikutuksia.

Samanaikaisesti rahoitusjärjestelmän muutosten ohella, on käynnistetty toiminnanohjauksen kokeiluun liittyvät toimet sekä järjestämislupien uudistaminen. Sekä toiminnanohjauksen kokeilulla laaja-alaisesti että järjestämislupiin tulevilla uusilla enimmäismäärillä tulee olemaan vaikutuksia myös tulevaan rahoitukseen. Näkemyksemme mukaan lausunnolla olevan asetuksen sisältöjä on vaikea arvioida, koska tiedossa ei ole millaiseksi järjestämisluvan enimmäismäärät muodostuvat.

Pidämme hyvä, että rahoitusta koskevassa lainsäädännössä on säädetty siirtymäajasta, jolloin rahoitusmuutoksia tasataan.

#### **Lausuntonne koskien asetuksen 1 §:ää (opiskelijavuoteen kuuluvat päivät)**

Muutoksena aiempaan esitetään, että opiskelijavuoteen kuuluviksi päiviksi ei luettaisi heinäkuuhun kuuluvia päiviä, jos lähtökohtana on koko tutkinnon suorittaminen. Näin ollen kokovuotisesta opiskelusta kertyisi opiskelijavuoteen luettavia päiviä 11 kuukauden verran. Pidämme muutosta käytäntöjä selkeyttävänä ja oikeansuuntaisena.

## **Lausuntonne koskien asetuksen 2 §:ää (toteutuneiden opiskelijavuosien laskenta)**

Huomautamme, että meidän on vaikea laskea rahoitusta, koska toteutuneiden opiskelijavuosien laskennassa sovelletaan useita eri rahoituselementtejä. Myös terminologisesti rahoitusosuuksia, rahoitusosioita, painokertoimia ja korotuskertoimia koskeva kokonaisuus on vaikeasti ymmärrettävä.

Rahoituksen perusteena olevat opiskelijavuodet laskettaisiin kahden vuoden keskiarvona. Pidämme kahden vuoden toteuman keskiarvoa hyvänä, koska se tasaa vuosittaista vaihtelua jonkin verran. Mielestämme parempana vaihtoehtona olisi kalenterivuosiin perustuvaa tarkastelua esitetyn 1.7.-31.6. määritetyn ajanjakson sijaan.

## **Lausuntonne koskien asetuksen 3 §:ää (lähtötason painokertoimet)**

Toteamme, että painokertoimien vaikutusta rahoitukseen on mahdoton arvioida ilman simulaatiolaskentaa ja painokertoimien oikeellisuutta tai merkitystä suhteessa toisiinsa lausuntoa antaessa. Asetusmuistiossa todetaan, että painokertoimien asettaminen perustuisi lähtökohtaisesti harkintaan. Katsomme, että kertoimien asettaminen ei näyttäytyä asetuskokonaisuudessa tältä osin tietoperusteiselta.

Voimassa olevassa ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmässä oppimisvalmiuksia tukevat opinnot huomioitiin rahoituksessa. Näin ollen koulutuksen järjestäjää kannustettiin huomioimaan tukea tarvitsevat erilaisin heille kohdennetuin järjestelyin. Rahoitusjärjestelmä palkitsi toimenpiteistä, jotka kohdennettiin tukea tarvitsevalle. Meidän näkemyksen mukaan esitetyssä asetusluonnoksessa rahoitusjärjestelmän voi katsoa keskittyvän lähtötasoon, ei niinkään varsinaiseen tuen tosiasialliseen tarpeeseen. Lähtötason painokertoimilla ei voida huomioida myöskään sitä, että tutkinnot ovat erilaisia. Osa tutkinnoista vaatii parempaa lähtötasoa tai osaamista. Lisäksi epäselväksi jää, kuinka yksilöllistettyjä arviointeja käsitellään.

## **Lausuntonne koskien asetuksen 4 §:ää (kustannusryhmä- ja muut painokertoimet) ja liitettä**

Kustannusryhmiä on muodostettu aiemman viiden sijaan seitsemän. Niiden muodostamisessa on asetusmuistion mukaan hyödynnetty aiempaa uudempaa kustannuspohjatietoa ja asetusmuistiossa on perusteltu kustannuskertoimien muutokset huolellisesti.

## **Lausuntonne koskien asetuksen 5 §:ää (korotuskertoimet)**

Sisäoppilaitosmuotoiselle koulutukselle olisi oma korotuskerroin, mitä pidämme erityisen hyvänä. Kansanopistot ovat laissa vapaasta sivistystyöstä (632/1998) määritelty sisäoppilaitoksiksi. Meidän järjestämä asuminen ei ole vain majoituspalvelua, vaan kysymys on laajemmasta pedagogisesta lähestymistavasta ja investoimisesta oppimisympäristöön, jossa voidaan oppia myös yhteisöllisesti vapaa-ajalla. Pedagogiikka ja oppimisympäristö ovat osa sisäoppilaitosmuotoisuutta. Esimerkiksi kasvatus- ja ohjausalalla, nuoriso- ja yhteisöohjaajan osaamisalalla sisäoppilaitosmuotoisella järjestämistavalla on erityinen merkitys opiskelijoiden ammatilliselle kehittämiselle. Lisäksi sisäoppilaitosmuotoisella koulutuksen järjestämistavalla voidaan tukea niitä opiskelijoita, jotka tarvitsevat erilaisista syistä tukea elämänhallinnassa tai sosiaalisissa taidoissa. Suhteessa tähän erityiseen tehtävään asetusluonnoksessa ero majoituksen kertoimen (0,88) ja sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen kertoimen (1,03) on pieni. Esitämme, että sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen kerrointa korotetaan.

**Lausuntonne koskien asetuksen 6 §:ää (toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)**

Aiemmin tässä lausunnossa todetun mukaisesti katsomme, että kahden vuoden toteuman keskiarvoon perustuva laskentatapa on hyvä, laskennassa voitaisiin käyttää kalenterivuotia erikseen määritetyn lukuvuosityyppisen ajanjakson sijaan. Käytetty terminologia on osin vaikeasti hahmottuvaa ja meidän on vaikea ennakoida rahoitusta, koska siihen liittyy esimerkiksi vielä järjestämislupiin määriteltävät enimmäismäärät, joiden määräytymisperusteista ei ole vielä saatu riittävästi tietoa.

**Lausuntonne koskien asetuksen 7 §:ää (suoritetujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)**

-

**Lausuntonne koskien asetuksen 8 §:ää (työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)**

-

**Lausuntonne koskien asetuksen 2 lukua (opiskelijapalaute)**

-

**Lausuntonne koskien asetuksen 3 lukua (työelämäpalaute)**

-

Karvonen Tatja  
Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry